

Alfons Mucha, Alegorie bohatství (tzv. Bůh Mamon)

1937

Olej na plátně

Oblastní muzeum v Mostě, inv. č. UOM 0939

Dne 16. října 2018 slavnostně představuje Oblastní muzeum v Mostě velkoformátový obraz (2,4 x 4,6 m) s alegorickým zpodobněním bohatství, vytvořený malířem Alfonsem Muchou (1860–1939) v rámci jeho zakázek pro banky a záložny. Obraz *Bůh Mamon*, jak bylo dílo označeno při zápisu do sbírky, vznikl pro novostavbu České záložny na I. náměstí v Mostě, která svůj provoz zahájila v dubnu roku 1934. Obraz byl namalován v roce 1937 pro výzdobu stěny nad pokladnami ve dvoraně záložny, což dokládá jak osobní korespondence malíře s bankovním domem, tak stavební dokumentace uložená ve Státním okresním archivu Most. Po dlouhá léta obraz unikal pozornosti odborníků i širší veřejnosti, protože zřejmě již v souvislosti s dobrovolnou likvidací záložny v únoru roku 1939 vlivem politických událostí po Mnichovské dohodě byl sňat se stěny a během války uschován.

V obraze se odráží jak vyjádření smyslu bankovního domu, tak prostředí, pro něž obraz vznikl. Mucha v něm zachytil jak místně typickou klientelu záložny (například postavu horníka), tak skutečnost, že bankovní dům, který působil v Mostě již před první světovou válkou, byl v době první republiky jedním z největších v regionu. To mu dovoľovalo finančně se podílet na podpoře kulturně-společenského života a vzdělávání české obce v Mostě. Záložna spolufinancovala například stavbu Husova pomníku, přispěla na oslavu 75. narozenin prezidenta T. G. Masaryka a zřídila také Nadaci Karla Tichého sloužící k podpoře českých studentů.

Vedle podpory škol a vzdělávání poskytovala záložna finance nejrůznějším drobným živnostníkům, ale i chudým Čechům žijícím v tehdejších Sudetech. Akcionáři i klienti byli

převážně české národnosti, což obraz zdůrazňuje řadou detailů. Zcela výmluvným vyjádřením tohoto faktu je mapa prvorepublikového Československa v pozadí. Na počátku neklidné doby dílo navazuje nejen stylově, ale i obsahově na cyklus Slovanská epeje (1910–1928) a je jedním z typických projevů vztahu a oddanosti Alfonse Muchy k rodné zemi. Takzvaný „Mamon“, který by měl být v kontextu malířova díla spíše interpretován jako slovanský bůh Veles (též Volos), tak zde nevyjadřuje pouze bohatství ve smyslu hmotného majetku, ale také kulturní bohatství národa.

Dílo pravděpodobně není v původním stavu, což naznačuje obdélný výřez na středu spodní části. Na plátně nataženém zde na napínací rám totiž pokračuje výjev obrazu. Toto zjištění tak může potvrdovat blíže neověřenou vzpomínku mosteckého občana pana Engelberta Laxy, kterou zaznamenal pan Bohumil Hlaváček. Podle ní údajně došlo k vyříznutí spodní partie ještě za života Alfonse Muchy, který byl rozezlen necitlivým zásahem do celistvosti díla. Z Muchovy osobní korespondence, která nám byla zpřístupněna jeho vnukem Johnem Muchou, je zřejmé, že instalaci díla realizoval sám bankovní dům. Z korespondence Muchovy ženy Marie je rovněž známo, že ještě k roku 1955 se dílo nacházelo v budově záložny a jednalo se doslova o jeho záchraně.

V roce 1977 byl obraz při bourání I. náměstí ve starém Mostě z prostor bankovního domu převezen na dosud neurčené místo, odkud se pak v první polovině 80. let 20. století dostal do sbírky muzea. V posledních letech před likvidací budovy byl dle vzpomínek pana Jiřího Mencla (bývalého pracovníka poválečné banky) obraz deponován ve veřejnosti nepřístupné části. Záznam o předání díla do mosteckého muzea se nám nedochoval, takže není možné sledovat pohyb obrazu v období od zániku stavby po začlenění do muzejní evidence. **Oblastní muzeum v Mostě proto s nadějí očekává pomoc od pamětníků při pátrání po jeho osudech.**

Dílo, které aktuálně prošlo citlivým konzervačním zásahem, bude vystaveno až do roku 2019 ke stému výročí vzniku Československa a dále v návaznosti na výstavu věnovanou 130. výročí založení mosteckého muzea. Poté je plánováno finančně a časově náročné restaurování, aby se mohlo stát součástí stálé instalace muzea.

Budova České záložny na I. náměstí ve starém Mostě kolem roku 1937

Původní sídlo České záložny (a Hotelu Záložna, později Hotel Grand), čp. 404 na rohu Teplické ul. a náměstí B. Vrbenského kolem roku 1930